

9. štev.

September.

Cerkveni

GLASBENIK.

Letnik II.

1879.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

„Cerkveni glasbenik“ izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravništvo sta v Alojznicí.

III. občni zbor Cecilijinega društva

se je veršil 7. avgusta po programu, ki ga je bila prinesla 7. št. našega lista.

Že prejšnji dan je bilo prišlo mnogo gospodov, tudi iz daljnih krajev na pr. iz Goriškega in Koroškega, udeležiti se važnega shoda; v četrtek pa se je število gg. gostov tako pomnožilo, da smo morali ž njim res zadovoljni biti, ker je to dokaz, da ima cecilijanska reč čedalje več prijateljev.

Mašo, katero je ob 8. v stolnici služil vis. čast. predsednik „Cec. društva“, g. prošt A. Jarc, z introitom, gradualom, ofertorijem in comunijo — vse je predaval pomnoženi šenklački kor z ono natančnostjo in takim čutilom, ki se sme pričakovati od takih in enakih svečanosti. (Bolj obširno sodbo o petji pri sveti maši in pri popoldanskem obiskovanji sv. R. Telesa hočemo v prihodnjem listu prineseti.)

Ob desetih se je pričelo društveno zborovanje v veliki dvorani knezoškofijske palače. V pričo prevzvišenega g. knezoškofa in 70 — 80 družbenikov je govoril najprej vis. č. g. predsednik. Pozdravil je čč. gg. goste, razložil namen zbora, povdarjal potrebo dobrega duha tudi v cerkveni glasbi, kakor ga goji društvo sv. Cecilije nasproti posvetnemu duhu, ki se uriva v vse umetnije. Dalje omenja dobri vspeh „Cecil. društva“, ter se konečno zahvali mil. g. knezoškofu za podporo, ki jo delé družbi.

Potem poroča g. tajnik J. Gnjezda o stanji društva, zlasti bolj obširno o „Cerkveni pesmarici“, katero izdati je v lanskem občnem zboru društveni odbor prevzel. Obsegala bode cerkvena pesmarica 2 knjigi, eno priročno za pevce in ljudstvo sploh obsegajoč najboljše pesmi raznih skladateljev 1- ali 2-glasno s popolnim tekstom ter z dodatkom nekaterih molitev; druga knjiga bode služila orgljavcem, in bode obsegla iste pesmi 4glasno s pred- in poigro. Tajnik naznani veselo vest, da tisk priročne knjige velikodušno prevzame sl. družba sv. Mohora in jo hoče podeliti svojim udom kot darilo za l. 1880. (Slava družbi sv. Mohora!) Povedal je tudi memogredé, da orgljarski šolarji dobro napredujejo, in prosil gg. duhovnike, naj bi hoteli učencem, duhovnijanom svojim, ki jih v orglj. šolo pošiljajo, tudi nekoliko gmotno pomagati, kajti marsikteri je dozdej veliko pomanjkanje terpel. — O družb. organu „Cerkv. glasbeniku“ je naznanil, da se ga razpošilja 430 iztisov (premalo!) in o številu udov, da jih je zdaj vpisanih 333, umerlo pa jih je preteklo leto 10.

Glasbeni vodija g. A. Foerster poroča o orgljarski šoli, v kateri so podučevali 4 učitelji (g. g.: P. Angelik Hribar, A. Dolinar, A. Foerster in J. Gnjezda) 28 učencev, ki so se v nekaterih tvarinah delili v 2 oddelke, in katerih zapusti zdaj šolo 10; 5 jih dobi spričevalo sposobnosti za orglj. službo.

Blagajnik, č. g. Žiga Bohinec, je razložil denarni stan „Cec. društva“ v pretečenem letu:

Dohodkov je bilo 1942 gl. 21 kr., in sicer:

ostanek od prejšnjega leta	837 gl. 71 kr.
ustanovnine	20 „ — „
udnine	210 „ — „
cerkv. doneskov	869 „ 50 „
prodanih društv. daril	5 „ — „

Stroškov je bilo 1076 gl. 56 kr.; in sicer za šolo . . . . . 932 gl. 46 kr.

darilo za l. 1878	100 „ — „
razni stroški	44 „ 10 „

Ustanovnine je bilo lani . . . . . 639 gl.

letos . . . . . 20 „

Skup . . . . . 659 gl.

G. blagajnik je izrekel še lepo zahvalo onim preč. g. g. dekanom, ki po svoji dekaniji nabirajo letnih doneskov, in jih je prosil, naj blagovolijo, to tudi v prihodnje storiti.

Zdaj pride na versto 5. točka zborovanja: razni nasvèti in govori. Pervi govornik je bil nam dobroznani č. o. Hugolin Sattner, čigar tehtni govor pozneje popolnem prinesemo. Danes le toliko omenimo, da je govoril o zvezi liturgije s cerkveno glasbo ter povdarjal krasoto in vpliv liturgije na človeško nravnost. Primerjal je tudi moderno cerkveno glasbo s pravo cerkveno, ter prišel do sklepa, da katoliška glasba ne sme biti le muziciranje, ampak mora biti od posvetne različna, cerkvenim zahtevam primerna.

Potem se oglasi za besedo č. g. A. Dolinar. — On najpervo zagovarja „Cerkv. glasbenik“, ker ta razpravlja liturgična vprašanja, kajti to je v pravih cecilijinega društva samih izrečeno in med posredke k dosegu namena prišteto tudi priporočanje, naznanovanje in razširjanje liturgičnih spisov, tako ravnajo vsi organi cecil. družeb n. p. dr. Witt-ovi „Fliegende Blätter“, „Musica sacra“, Battlogg-ov „Kirchenchor“ in dr.; tudi ste liturgija in cerkvena glasba v tako tesni zvezi, da se druga od druge ločiti ne daste. Reforma cerkvene glasbe se zamore izpeljati le na podlagi cerkvenih določb, te določbe pa se ne dotikajo samo značaja, ampak tudi liturgične porabe petja, t. j. one določujejo ne le „kaj“ in „kako“, marveč tudi „kdaj“ se ima kaj peti. Te določbe morale bi biti vsakemu duhovnu, pa tudi organistu, znane. V novejšem času jele so se take cerkvene določbe, postave in pojasnila zbirati, tako da se vsak lahko z njimi soznani. Tako je že pokojni dr. Dominik Mettenleiter zbral lepo število takih cerkvenih določb v svoji „Musica“ (2. zvezek 1868), pa tudi koledar sv. Cecilije za leto 1879, uredovan od Habera v Ratisboni, prinesel je lepo zbirko cerkvenih postav in določil, ki se ozirajo na cerkveno glasbo sploh, na sv. mašo in njene posamezne dele, na slovesne večernice,

procesije, litanije, izpostavljenje sv. rešnjega Telesa, černo mašo ali „requiem“ in orglje same. Taka zbirka vsaj naj poglobitnejših liturgičnih določb biti bi morala v roki vsakega pevovodja, pa tudi duhovna. — Toda so, ki ne marajo nič kaj slišati o cerkvenih določbah v tem oziru. Nekateri se naslanjajo na drugačno navado pri nas, na „usus“; toda kar je naravnost zoper cerkvene določbe — „contra rubricas“, to ne more biti veljavna navada — „usus legalis“, ampak le „abusus“ — razvada. Le kar je „praeter rubricas“, t. j. kar ni natanko določeno, ne naravnost prepovedano, to zamore postati s časoma „usus legalis“ — postavna navada. — Drugi zopet se radi izgovarjajo na ljudstvo, češ, da ono tako hoče, da bi ono bilo sicer žaljeno, moteno v svoji pobožnosti. Pa ljudstvo tukaj ni merodajno, in „propter devotionem populi rubricae non sunt alterandae“ — zarad pobožnosti ljudstva se „rubrike“, t. j. cerkvene liturgične določbe ne smejo spreminjati. Ljudstvo je treba samo pametno voditi in ga podučiti, da je želja in celó zapoved sv. Prestola, da se cerkveni obredi povsod enako in sicer, kolikor le mogoče, po rimskem obredniku veršé, in ljudstvo naše, ki je sicer sv. Prestolu tako verno udano, bo s tem zadovoljno. Ker pa je pri nas o tem oziru sedaj malo sloge in edinosti, in se v enem kraji takó, v drugem drugače ravná, izreče govornik prošnjo in željo, da naj bi premil. knezoškof to reč v roke vzeti in, prej ko mogoče, nov na podlagi cerkvenih liturgičnih postav popravljen „ordo cultus divini“ izdati blagovolili. (Konec prih.)

Nekoliko najnavadnejših pomislikov in ugovorov zoper reformo cerkvene glasbe.

Že na drugem mestu smo hoteli nekoliko pomislikov in ugovorov navesti, kateri se bolj pogostem čujejo iz ust nasprotnikov preustroja ali reforme cerkvene glasbe. Ker pa nam ondi prostor tega ni pripustil, zberemo jih nekoliko tukaj ter na-nje, kolikor mogoče ob kratkem, odgovorimo, odgrinjajoč njihovo šuplost in piškavost.

Z besedo reformovati je lahko, čujem od druge strani ugovarjati, v dejanji pa to ne gre tako hitro in lahko. Dobro cerkveno glasbo v cerkvi bi marsikdo rad imel, toda kako priti do nje? od kodi vzeti potrebnih moči in denarja? Vam, čujem reči, ki razmer na deželi ne poznate, je lahko pisati o reformi cerkvene glasbe; à pridite in poskusite sami, boste videli, kaj boste dosegli! Na to odgovorim: Vemo le predobro, da je laglje govoriti in pisariti, kakor pa v dejanji kaj izvesti; vemo nadalje, da je vsak začetek v obče, tukaj pa še posebno, težaven; à vemo tudi, da se po navadi vsaka reforma prične s tem, da se izperva morebiti le nekateri, potem pa čemdalje več duhov ogrevati in zanimati začne za kako idejo, katero potem ti njeni zastopniki bolj in bolj razvijajo in razširjajo ter „viribus unitis“ uresničiti si prizadevajo. Prav tako je tudi s cecilijansko idejo, t. j. idejo o reformi cerkvene glasbe po cerkvenih zakonih in pravilih. Nositelj te ideje je pri nas sedaj cecilijansko društvo sè svojim sedežem v Ljubljani. Da se pa ta ideja sčasoma uresniči, treba je moči, mnogo sodelavnih moči, kajti le z združenimi močmi se kaj doseči da. Treba toraj, da se društvo učversti; v ta namen pa potrebuje ono čemdalje

več udov, ki bodo z besedo in peresom, z gmotno podporo ali, še najboljše, ako je kdo v cerkveni glasbi že izurjen, z dejanskim podukom za uresničenje krasne cecilijanske ideje navdušeno in neutrudljivo delovali. Tako zamore k realizaciji te vzvišene ideje vsakdo po svoje pripomoči, naj bo že duhoven ali neduhoven; v prvi versti pa čč. gg. duhovniki, zlasti župniki, katerim je dolžnost cerkveno petje nadzorovati in za dostojno službo božjo skerbeti, in gg. organisti, ki imajo cerkveno glasbo voditi. In v tem smislu, menimo, se da vendar-le kaj storiti, in nikakor ni treba glavo in roke pobesiti, še predno se je v to sverho kaj storilo, kaj poskusilo. Sama od sebe se cerkvena glasba ne bode zboljšala, to je gotovo, kajti — *ex nihilo fit nihil*. Pričnimo z združenimi močmi, delajmo, vztrajajmo 5, 10 in več let, potem bomo videli, ali naša reč napreduje ali ne, ali naš trud kaj sadu prinaša ali nobenega. — Toda šlo bode, ako dobre in terdne volje ne manjka, če tudi počasi; pa saj tudi Rim ni bil v enem dnevu sezidan in vsaka dobra reč potrebuje časa, časa toliko več, kolikor bolj vzvišena in težavnejša je reč sama in kolikor vztrajnejša ima biti. Da pa cecilijanske težnje niso kake utopije, kažejo nam že zdaj lepi vspehi, ki so se dosegli že semtertje po naši dijecezi. Naj omenim le nekatere kraje, kjer so marljivi in uneti gg. organisti v zvezi z gorečimi duhovnimi pastirji prav veliko že dosegli na polji prave cerkvene glasbe. Tako n. pr. na Igu, na Verhniki, v Šent-Vidu nad Ljubljano, v Novomestu, v Radovljici, v Šmarjeti, na Breznici in na družih nam manj znanih krajih, kjer se marljivo pa tudi vspešno trudijo za uresničenje cecilijanske ideje. Tudi po sosednih deželah: na Goriškem, Štajarskem in Koroškem se je pričelo živahno gibanje na polji cerkvene glasbe. Kako velikanski vspehi so se v tem oziru dosegli še le po Nemškem, pa tudi po Českem, Tirolskem in Predarliskem, kjer ima duhovnik Batlog v Gaschurn-u, mali hribovski duhovnjik, izurjenih svojih 30 do 40 pevcev, ki, da-si prosti kmetje vendar najtežje skladbe od Palestrine in drugih najboljših cerkvenih skladateljev pojó boljše, kakor najbolj izurjeni pevci po mestih. Toliko se da s časoma, seveda le z velikim trudom in mnogimi poskušnjami doseči. Iz vsega tega se razvidi lahko, da uresničenje cecilijanske ideje ni kar naravnost nemogoče, in reči smemo že zdaj, da oni, ki nam že naprej „cecilijanski polom“, ali popolen „fiasco“ obetajo, bi se znali vendarle v svojem prerokovanji zmotiti — posito, da se združimo ter na polji cerkvene glasbe vsak po svojej moči marljivo in stanovitno delujemo. Pa od kod denar za tako petje, ki bo stalo mnogo novcev? — Cerkev so večjidel uboge in ljudstvo tudi že nemore vsemu kaj. — Denar se bo že dobil, ako le dobre volje ne manjka. Ako se denar dobi za potrebno cerkveno opravilo: za sveče, cerkveno obleko, altarje, za velike zvonove ter za cerkveni, pogostem malo dostojni in celo nepotrebni lišp, dobilo se bode že kaj novcev tudi za spodobno cerkveno petje, ki je saj toliko, če ne bolj potrebno in važno, kot marsikaj družega, kar se pri cerkvah napravlja. Saj mora biti vendar znano, kako visoko je cerkev vedno petje čislala, koliko zanj storila in kako je ob časih, ko tudi — saj povsod — ni vsega na izobilje imela, cel kor pevcev na svoje stroške izderžavala. Da pa se je za cerkveno petje do sedaj premalo potrošalo in da mnogo cerkev prav zato nič kaj bogatega in izbranega repertoára ni imelo, ker je moral pogostoma ubogi organist sam za cerkvene muzikalije

skerbeti, je le preveč znano. Ljudstvo in cerkev ima kor izderževati, to je jasno, saj je petje za cerkev in ljudstvo, za povzdigo službe božje in spodbudo pričujočega občinstva. — Pa ni povsod dobrega organista, ni pevcev. — Da dobimo potrebnih, pa tudi dovolj v cerkvenem duhu izurjenih, za pravo cerkveno petje unetih organistov, ustanovila se je orgljarska šola, katero obiskuje že zdaj okoli 30 marljivih in večjidel prav zmožnih učencev, ki bodo kmalu na razpolaganje (dispozicijo) in, ker so večjidel bolj kmetškega stanu, bodo tudi z malimi službicami zadovoljni. Za pevske moči ima potem organist skerbeti, to je njegova skerb. Boljši ko imajo v kakem kraji ljudje sluh in gerlo, in bolj ko je organist sam priden in zmožen, boljši bo njegov kor; à tudi kor pri najmanjši hribovski cerkvi pel bo, če tudi ne težkih kompozicij, saj dostojne, v cerkvenem duhu zložene pesmi, ki bodo, če še tako priproste, vendar službo božjo vredno povelečevale in verno ljudstvo spodbujale, ne pa motile in nevredno naslajevale, kakor se je in se, žalibog, po mnogo krajih še sedaj godi.

„Našemu ljudstvu sedanja cerkvena glasba ugaja, ona ga spodbuja, s tem pa je namen cerkvene glasbe dosežen.“

Na to odvernemo: Da je reforma cerkvene glasbe pri nas vseskozi potrebna, to je naša častita duhovščina sama na dekanijskih konferencah pripoznala. Gotovo pa je, da se ta reforma v cerkvenem smislu da izpeljati le na podlagi cerkvenih določb, sicer zabredemo iz Scile v Karibdo. V ta namen se je osnovalo društvo sv. Cecilije, slavno škofijstvo je pravila poterdilo in prem. knez-vladika so blagovolili društvu stopiti na čelo s tem, da so pokroviteljstvo prevzeli. To društvo si sedaj prizadeva našo propadlo cerkveno glasbo natančno po cerkvenih določilih polagoma preustrojiti ter takó željo naše duhovščine uresničiti. Ako pa naš klerus sedaj to društvo prezira ali mu celo očitno napotke stavi, potem overa reformo samo, za katero se je vendar očitno izrekel; s tem pa le sam sebe pobija, sam sebi nasprotuje, kajti postaviti si kako sverho, à ne hoteti se poslužiti posredkov, ki so k njeni dosegí neogibno potrebni, pravi se ugovarjati samemu sebi. Da pa to ne velja o naši duhovščini sploh, umé se samo po sebi, kajti premnogi iz med nje so se cecilijanske ideje krepko poprijeli in z besedo in dejanjem neutrudljivo delujejo za njeno uresničenje. — Zoper potrebo reforme pa tudi ne govori to, ako našemu ljudstvu sedanja, večjidel zelo plitva in posvetna cerkvena glasba ugaja. Nevedno ljudstvo je v tem podobno neskušenemu otroku, kateremu svetla pena nad vse dopada in šumeč loš več od pravega zlata velja. Ljudstvo boljše cerkvene glasbe ne pozna, zato je tudi ne poželi in ne zahteva: „nemo concupiscit, quod ignorat“.

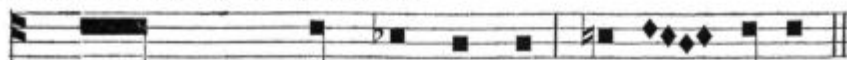
(Dalje prihodnjic.)

Gregorijanski koral.

(Konec.)

Evangelij se v naši škofiji še najbolje poje. Leta 1871 o priliki 25letnice papežtva Pija IX. veršila se je v Goriški semeniški kapeli prav slovesna sv. maša. Dijakon je bil semeniški duhovnik, če se ne motim iz Kerške škofije (Veglia). Pel je evangelij v takih modulacijah, da ga ni mogoče v okvir

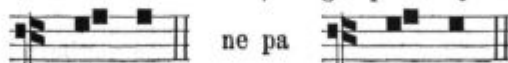
osmerih cerkvenih tonov spraviti.*) Tako daleč se zaide, ako se popusti pot edinosti v cerkvenem petju. Tudi v Goriški nadškofiji imajo ton za evangelij, ki je vse, le koral ne. Glasi se tako:

Sequentia s. Evangelii secūn - dum Mat - the - - - - um.

Nota bene, da se pavza pri Matthe- v resnici dela, v sredi besede. Unde te habemus? Vpliv laško-moderne glasbe je očividni. Tudi pri nas čč. pp. frančiškani pojó lasten evangelij in epistel. Težko mi ni dokazati, da ta posebnost nima zgodovinske podlage, ne koralne vrednosti. Morebiti pri priliki. Ne oziraje se na pravilo, da se gledé obredov in družih navad vsaj v eni škofiji edinstvo ohrani med svetnimi in redovnimi duhovniki, naj le ponovim, da, čigar obrede imamo, imamo tudi petje. Bodimo edini, deržimo se rimskega koralnega evangelija, ker ta je, če družega ne, ložji in za nas edino pravi.

Intonacija za Credo je le ena, kakor je prava le ena vera. Le to naj opomnim, da se na konci ostane na **a**, ne gre pa nazaj na **g**; toraj

De - um.

De - um.

Ofertorij koralno ali figuralno. Ako se spoje koralni, sme se tudi kaka druga skladba pevati, ki sicer nima teksta ofertorija, vendar je v kaki razmeri do slovesnosti, recimo himnus ali antifona iz brevirja.

Prefacija je ena najložjih koralnih skladb, vendar se pogosto delajo napake. Vse prefacije so v misalu na notah; toraj ne bom dalje o njih govoril, ampak le rečem: Pojdi in ozri se ondi v zercalo. Intonacija je tu in pri Pater noster težavna. Težavo dela namreč mala terca: $\begin{matrix} (a & c & d & d) \\ d & f & g & g \end{matrix}$ Večina du-

hovnikov (tudi taki, ki se sicer pevcem prištevajo) poje: $\begin{matrix} d & g & g & g \\ p. o. i & a. \end{matrix}$ Organist zamore tukaj veliko pomagati. On ve, v katerem glasu duhovnik navadno poje, toraj naj jenja v tistem glasu in dotičnem akordu. Ako je zadnji akord na

orgljah: bode duhovnik z lahko najdel malo terco: $d f g g$.

Do *Ite missa est* sicer ni nič novega. Noben spev pa se tolikanj ne ravna po stopnji slovesnosti, kakor *Ite* in *Benedicamus*. Misale jih ima deset (deseti je enak tretjemu), ter natanko določuje, kdaj je rabiti ta ali oni. Od velike sabote do sabote pred belo nedeljo poje se prvi, a ne v 14. tonu, kakor je skoro izključljivo v navadi, ampak v osmem, kar je bilo v nekem dopisu zadnjič omenjeno. — Drugi se poje in *festis solemnibus*, kadar je namreč *duplex 1. classis*, in na praznik presv. Trojice. Ta *Ite* sèstane iz treh delov; prva dva sta si gledé melodije popolnem enaka, tretji je pa sklep. In

*) V Kerški škofiji je baje v navadi.

ker sta si prva enaka, preskočijo nekteri od prvega kar k sklepu, in veliko jih je, ki to prakticirajo. Jaz se le čudim, da taki gospodje Agnus Dei pred Communiono trikrat govore, ko drugi ravno to pove, kar prvi, namreč: miserere nobis. Se vè, rubrika „t e r“ to zapoveduje; ali rubrika tudi ne dovoljuje, da bi se spevi, ki se med ravno tisto sv. mašo pojó, masakrirali in po svojem okusu strigli. Kdor vedoma in iz malomarnosti to dela, non potest excusari a peccato levi. Pri sv. maši je vse predolgo, še ta vbogi I t e, ki se lahko skonča v 15. sekundah, mora se skrajšati. Pridiga eno uro, pet četertink, kaj pa to? In vendar je sv. maša glavni del božje službe. Zarad petih sekund toraj ne pačimo koralala, ampak pojmo, kakor misale veli. Tudi ostali naj se rabijo, kadar in kakor rubrika veli. Kaj napačno se poje pri černih mašah „Requiescant“. Saj je vendar lahko, treba le malo pogledati.

O psalmodiji obširno govoriti, dovedlo bi me predaleč. Toliko rečem, da naši antifonatorji po deželi, ki so navadno organisti, ne znajo svojega posla. To pa ne bo bolje, dokler se ne bodo z veseljem poprijeli koralala, dokler ne bodo poznali njegovih načel, koje smo tù in drugje že mnogokrat izrekli. „Trab oder Gallop, dass es nur weiter geht“, to je marsikomu parola v koralnem petji. Kdor hoče znati računati, mora pred vsem v glavi imeti „Enkrat eden“ (Einmal eins); kdor hoče antifonirati, mora biti pevec in zraven še posebej izurjen v koralu. — Mnogo bi se dalo še o drugih spevih pisati, ali namen tega spisa ne sega tako daleč. Namen mi je bil le, velikemu številu duhovnov in pevcev dokazati na enem delu, namreč na sveti maši, da je njihovo petje pomanjkljivo, ker se premalo zanj pripravljajo, da ni umetno in cerkveno, ker prezirajo pevska in liturgična načela, da ne kinči posebno božje službe, ampak le v nemarnost goji in tudi okus pridi. Kdor gospodov je zveden v petji, naj blagovoljno vpliva na svoje gg. tovariše. Gospodje sami pa, ki morebiti niso imeli prilike priučiti se koralnega petja, naj take opazke sprejmó, da se bo cerkveno petje vredno in umetno veršilo, in da ne bó treba s kardinalom Bona tožiti: „Ut fatear, quod res est, pudet me plerosque ecclesiasticos viros totius vitae cursu in cantu versari, ipsum vero cantum, quod turpe est, ignorare“.

S.

D o p i s i.

Od sv. Jakoba pri Savi, 6. avg. Ne vem, zasluži li ta spisek priti med novitete, ki ste jih v zadnjem listu naznanili, ali med dopise. Naj že bode kakor hoče; jaz mislim, da se oboje lahko imenuje. V nedeljo, 27. jul., smo praznično obhajali namesto 25. julija god našega patrona sv. Jakoba. Prišlo je bilo v ta namen 5 učencev vaše orgljarske šole, katerih eden je orgljal, štiri pa so peli in sicer jako dobro. Pela se je maša Molitorjeva „Tota pulchra“, graduale in offertorium latinski, in lep „Tantum ergo“ neznanega mi skladatelja. Ljudstvo je bilo polno hvale, če tudi morda komu koralni odpevi niso bili všeč; pa vendar je koral pravi sin cerkve ter ima dolžnost do nje in ona do njega pravico, da ji služi. Ako bodo mladi orgljavci in pevci tako napredovali, smemo upati, da v kakih 10 letih se bodo lepši dnevi pričeli za cerkveno glasbo. Le pogum in s pogumom naprej! Kdor išče časti božje in stoji na skalnatih tleh sv. Cerkve, ta se sme nadjati obilne podpore od zgoraj in dobromislečih katoličanov, da zmaga s časom krasna ideja cecilijanstva čez „cof“, „ki do križa jim maha.“

Iz Kmd., meseca avgusta. Kako slaba je še tu in tam cerkvena godba, prepričal sem se pretekli mesec v K., kjer je bilo ravno birmovanje. Pričakoval sem, da bodem pri

tej priliki kaj dobrega in lepega slišal v tamošnji cerkvi. Marsikaterega priprostega cerkovnika sem že čul orgljati, a tako slabega orgljanja kakor tukaj vendar še nisem slišal. Tù orglja gospodičina, katera je ob enem tudi primadona. In akoravno imam dobro izurjena ušesa, vendar nisem mogel razločiti, ali igra orgljava kak preludij ali kako Bachovo fugo. Gospodičina orglja že nekaj let, pa še ne vé, da se mora na orgljah vezano igrati, toraj vse drugače, kakor na glasoviru. In petje — to ti je bilo popolnoma teatralno. Primadona je pela vse pesmi s takim patusom, kakor kako arijo iz opere „Marta“ ali „Trovatore“, zraven pa tremulirala z glasom in preupila druge pevke tako, da se mi je zdelo, da so pisane vse pesmi za sopran-solo z mermranjem zbora. In tako petje naj povečuje božjo službo? — Bolje bi bila sv. maša brez petja, kakor pa tako petje, katero le moti zbrano in pobožno ljudstvo. Ako se, kar sem z lastnimi očmi videl, celo priprosto ljudstvo posmehuje temu petju, lahko si mislite, kakošna je in da jaz gotovo ne pretiram. Gospodičini pa in še marsikomu svetujem, naj si oskerbi in prebere P. Hug. Sattner-jevo knjigo: „Cerkvena glasba, kakošna je in kakošna bi morala biti“. — Memogredé naj še omenim, da se goji v Kamniški farni cerkvi lepo cerkveno petje, a v „samostanu“ še zmiraj po stari slabi navadi. Da bi se pač tudi tu kmalo zboljšalo! —r.

Razne reči.

— Orgljarska šola „Cec. društva“ je končala šolsko leto 5. avgusta. Pre-skušnja je bila 4. in 5. avg.; za orgljarsko službo sposobnih je bilo spoznanih 5, in sicer: Hladnik Ignacij iz Teržiča, Keržič Tomo iz Preserjev, Makovec Vid iz Povolj (Preserške župnije), Mohar Miha iz Naklega in Zihelr Josip iz Sostrega (zdaj Rovske župnije). Mladim orgljavcem želimo takih služb, v katerih bodo mogli opravljati svoj posel v tem duhu, ki se jim je v orgljarski šoli vcepil, v duhu cerkvenem.

— V Ratisboni je praznoval pred kratkem svojo 50letnico kot orglavec tamošnje stolnice slavnoznani skladatelj in orglavec, gosp. Jos. Hanisch. Prezvzišeni gosp. škof ratisbonski Ignacij, preč. stolni kapitel, znancev, prijateljev, učencev ter umetnikov brez števila je čestitalo mnogozasluzenemu starčeku jubilanu in tudi mi mu iz serca zakličemo: Bog ga ohrani še mnoga leta v prid cerkvene glasbe!

— Starodavni benediktinski samostan Emavs v Pragi, ki ima le že malo in starih udov, in kateri že mnogo let novincev ni dobil ter je na tem, da kmalu izmerje, se ima iz novega pomladiti. Opat Mavr. Wolter in njegovi benediktini, ki so bili, kakor znano, primorani, svoj stari samostan Beuron zapustiti in so se v Volders-u na Tirolskem začasno naselili, ter tam kakor že tudi od nekaj domá, po koralnem petji daleč okoli slovijo, dobijo v samostanu Emavs novo domovje. Z novimi močmi se bode zopet udomovil apostoljski duh v častiljive prostore emavskega samostana. Velika dobrotá to za Prago in vsó Česko, domovino glasbe.

Oglasnik.

Gg. orgljavcem priporočamo:

Responsoria pri sv. maši in drugih cerkv. opravilih za orglje v vseh tonih praktično na eni tabli sestavljena; izdal in prodaja A. Foerster po 10 kr. —

S tem odpade vsak izgovor zaradi vpeljave koralnih responsorij; oni so vendar najmanjša tirjatev, ki jo stavi korom reforma cerkvene glasbe. — Sezite po njih!

Pridana je listu 9. šte. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjesda. — Odgovorni vrednik muzik. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.